

Ludvík Středa (1928–2006)

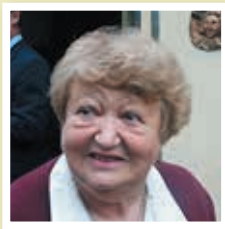
Narodil se a vyrůstal v Úpici. Vystudoval textilní průmyslovku a nastoupil jako dělník v Textlenu v Úpici. Při vojenské službě se dostal do Liberce, kde od roku 1952 žil a pracoval. V letech 1967–1971 studoval žurnalistiku na Střední knihovnické škole v Praze. Stal se spisovatelem, autorem knížek pro děti a básníkem. Psal básnické sbírky, pohádky a příběhy pro děti, mládež i dospělé. Napsal několik příspěvků do učebnic a divadelních her pro děti. Nejznámější jsou Kosí bratři a větrný kohout.

Anne Marie Buxton (1932–2008)

čestná občanka města Úpice

Narodila se v Úpici. Pochází z rodu Buxbaumových, kteří zde v 19. a 20. století postavili textilní továrny a řadu domů. Rodina v roce 1939 opustila naši zemi před německou okupací a přestěhovala se do USA. Ve Washingtonu a ve Philadelphii se celý život věnovala výuce hudby. V roce 2006 se vzdala dědického nároku na úpickou vilu (ZUŠ) a přilehlé pozemky s podmínkou, aby se zde i nadále vyučovala hudba. V posledních letech svého života se stala významnou mecenáškou umělecké školy v Úpici, kterou považovala takřka za vlastní. Dnes škola nese její jméno ZUŠ A. M. Buxton.

Julie Winterová-Mezerová

(1893–1980)

Akademická malířka, se narodila v Úpici. Ráda malovala krkonošskou přírodu, zejména na květiny. Její obrazy tvoří stálou expozici Městského muzea v Úpici. V letech 1910–1914 studovala na Uměleckopřmyslové škole v Praze. Absolvovala studijní pobyty v Itálii, Německu, Francii, Belgii a Finsku. Od roku 1929 byla členkou Salonu des Indépendants a od roku 1930 Salonu des Tuileries. Vystavovala v Praze, Paříži, Hradci Králové, Sofii, Bukurešti.

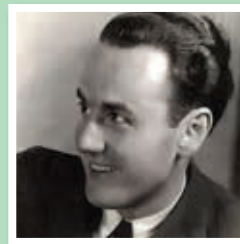
Alois Mezera (1889–1945)

Narodil se v Praze. Český funkcionalistický a klasicistně puristický architekt. Studoval na Vysoké škole uměleckopřmyslové v Praze u slovatného Josipa Plečnika. Podílel se na návrzích interiérů císařských vlaků pro Rakousko-Uhersko a Osmanskou říši. Byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes i předsedou Společnosti architektů. Jeho nejznámějšími stavbami jsou Krematorium Strašnice, Velvyslanectví Československa v Bělehradě, Berlíně a Ankaře, Nová radnice v Úpici i Gymnázium v Trutnově. Do Úpice přišel se svojí manželkou akad. malířkou Julíí W. Mezerovou.

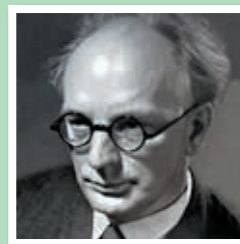
Antonín Bunzl (1919–1942)

Narodil se v Úpici. V roce 1939 před německou okupací ilegálně opustil vlast. Zúčastnil se bitvy o Francii. V roce 1940 se evakoval do Anglie a vstoupil do Royal Air Force. Byl zařazen k 311. československé bombardovací peruti jako radista a střelec. Zahynul 18. 10. 1942 při havárii letadla, společně s dalšími třinácti československými letci, kteří letěli do Londýna převzít významnější z rukou prezidenta Dr. Beneše. V roce 1991 byl in memoriam povýšen do hodnosti podplukovníka letectva.

Karel Plicka (1894–1987)

Významný fotograf a etnograf, filmový scénarista, režisér i kameraman, pedagog a jeden ze zakladatelů Akademie múzických umění. V roce 1968 mu byl udělen titul národní umělec. V letech 1909–1913 vystudoval Učitelství ústav v Hradci Králové a poté roku 1914 nastoupil do své první praxe jako zátišní učitel na obecné škole v Úpici. Zde až na malé výjimky setrval do roku 1919. V Úpici se setkává se svou budoucí ženou Marií Kremlovou, dcerou řídícího učitele chlapecké školy Otakara Kremly.

Aleš Fetters (1933)

Narodil se v Úpici a vychodil místní obecnou školu. Stal se literárním vědcem a spisovatelem a je autorem mnoha literárních a historických článků a pohádek. Vystudoval Vysokou školu pedagogickou v Praze. Za svou angažovanost v době „Pražského jara“ byl tehdejší režimem značně šikanován. Pro nás jsou cenné jeho publikace o sourozencích Čapkových: „Karel Čapek v rodném kraji“, „Osudu navzdory–Život a dílo Heleny Čapkové“ a další.

Jan Kábrt (1901–1985)

Narodil se v Havlovicích. Do měšťanky pak docházel do Úpice na Blahovku. Celý svůj aktivní život pracoval ve vedení sychrovské Inářské a jutařské textilky, pozdější Juty. Byl osobním sekretářem továrníka Richarda Morawetze. Se svým bratrem Augustinem zpracovali dějiny jutařského průmyslu u nás. Napsal knížku o úpickém pobytu rodiny Čapkových (1890–1907) nazvanou „Krkonošova zahrada bratří Čapků“.

ČAPKOVI

čestní občané města Úpice

V Úpici rodina žila v letech 1890–1907.

MUDr. Antonín Čapek (1855–1929)

Úpický lékař, člen úpického zastupitelstva a městský radní. V roce 1892 jmenován předsedou odboru pro národopisnou výstavu a byl u založení městské veřejné knihovny. V r. 1906 byl zvolen předsedou ochotnického spolku. Významnou měrou se zasloužil o vznik městského muzea a městské spořitelny.

Božena Čapková (1866–1924)

Sběratelka podkrkonošského folklóru na přelomu 19. a 20. stol. Sbírala lidové písně, pohádky, příběhy, pověry, říkadla a vyprávění z Úpicka. Své sbírky (krasopisně sepsanou a svázanou knihu) poslala na Národopisnou výstavu československou v Praze (1895). Tam za knihu získala čestný diplom a bronzovou medaili.

Helena Čapková (1886–1961)

Provdaná Koželuhová, později Palivcová. Byla spisovatelkou. Připomenout je třeba především její knihu „Moji milí bratři“, ve které vzpomíná na své mládí a rodinný život Čapkových v Úpici.

Josef Čapek (1887–1945)

Český malíř, grafik, scénický výtvarník, prozaik, básník a výtvarný kritik, spoluzakladatel Skupiny výtvarných umělců, vedoucí osobnost a teoretik skupiny Tvrdšíjních. V jeho díle se projevuje osobitá modifikace kubismu se silnou expresivní notou (krajinny, venkovské žánry), vytvořil soubor dětských figurálních motivů a spolu se svým bratrem Karlem je spoluautorem vynikajících knih.

PhDr. Karel Čapek (1890–1938)

Český prozaik, básník, publicista a překladatel. Dramatik a režisér Vinohradského divadla. Napsal nejenom vynikající literární díla a dramata, ale také krásné pohádky, ve kterých se zrcadlí kraj jeho mládí. Karel Čapek byl prvním českým spisovatelem, který významně uspěl v zahraničí. Založil Československý PEN klub. Je čtyřnásobným laureátem Státní ceny za literaturu a sedmkrát byl navržen na Nobelovu cenu za literaturu.

Jiří Středa (1949)

Významný kameraman, dokumentarista a filmař. Narodil se v Úpici a vychodil zde základní školu. Po revoluci 1989 točil pro ČT sportovní pořady a dokumenty významných sportovců, herců a zpěváků. Jako kameraman sjezdil s fotbalovou AMFOROU celý svět. V roce 1994 natočil výstup expedice na Mount Everest, pro Jakuba Vágnera pak rybářské dokumenty do pořadu Fish Warrior (National Geographic). V Úpici založil soukromou Televizi JS, která vytváří cenné dokumenty o našem městě.

doc. Miroslav Janek (1954)

Narodil se v Náchodě. V Úpici navštěvoval základní školu. V roce 1979 emigroval do Německa a po jednom roce již natáčel filmy v USA. Je dokumentárním režisérem, kameramanem, střihačem a vysokoškolským učitelem dokumentární tvorby pražské FAMU. Podílel se na mnoha filmových dokumentech. K nejznámějším patří Občan Havel, Olga nebo Evangelium podle Brabence. Za své dokumenty obdržel několik českých filmových cen Českého lva nebo cenu na MFF Karlovy Vary.

PhDr. Antonín Hejna, CSc.

(1920–1986)

Narodil se v Úpici. Je významným českým archeologem a jedním ze zakladatelů archeologie středověku v naší zemi. Věnoval se archeologickým výzkumům hradů, tvrzí, sakrálních staveb a středověkých lokalit. V letech 1972–1984 se specializoval především na výzkum archeologicky významného hradu Vízmburku, ve kterém spatřoval vyjádření vděku kraji, v němž se narodil.

Antonín Kubíček (1935–2016)

Narodil se a žil v Úpici. Významná osobnost kulturního života v Úpici. Loutkoherec, spoluzakladatel loutkového divadla Radost, jehož byl neuvěřitelných 51 let principálem. Významně přispíval do kulturní pokladnice města svou publicistickou tvorbou zaměřenou zejména na historii města. V roce 2011 byl oceněn Zlatým odznakem J. K. Tyla za celoživotní práci pro rozvoj kultury a loutkářství v Úpici.

Richard Morawetz (1881–1965)

Narodil se v Úpici. Po svém otci převzal se svým bratrem Moritzem úpickou přádelnu lnu a tkalcovnu juty na Sychrově. Byl významným československým průmyslníkem a osobností hospodářského života. Zastával funkce v Československé textilní komisi, Státním úřadu statistickém a na ministerstvu obchodu. Byl mecenášem umění, velkým vlastencem a lidumilem. Přátelil se s T. G. Masarykem, jeho synem Janem i s bratry Čapky. V březnu 1939 utekl s celou rodinou před německou okupací z republiky a jeho novým domovem se stalo Toronto, Kanada, kde je také pochován.

Herbert Morawetz (1915–2017)

Syn Richarda Morawetze se narodil v Praze. V Úpici chodil 5 let do obecné školy. V roce 1934 se stal prokuristou firmy Úpický Inženýrský a jutařský průmysl. Po útěku do Kanady v roce 1939 se zde vypracoval na významného česko-amerického chemika, vynálezce a vědce. Je nositelem zlaté medaile Jaroslava Heyrovského a čestného doktorátu Římské univerzity. Vyučoval polymerní chemii na Brooklynském polytechnickém institutu. Až do svých 90 let pracoval jako redaktor odborného časopisu Macromolecules. Zemřel v New Yorku, USA.

Oskar Morawetz (1917–2007)

Syn Richarda Morawetze se narodil ve Světlé nad Sázavou. V Úpici chodil 3 roky do obecné školy. Po útěku z Československa v roce 1939 začal studovat hudbu na Torontské univerzitě. Stal se hudebním skladatelem. V roce 1953 mu byl udělen titul doktora hudby. Patří mezi nejvýznamnější a nejúspěšnější kanadské skladatele. Je nositelem „Řádu Kanady“ a „Řádu Provincie Ontario“. Jeho díla hrají symfonické orchestry po celém světě. Je pochován v Torontu, Kanada.

Sonja Sinclair (1921–2024)

Dcera Richarda Morawetze se narodila v Úpici. Když si její rodina našla v roce 1939 nový domov v Kanadě, studovala na Trinity College, University of Toronto. Od roku 1943 až do konce 2. světové války pracovala pod přísahou mlčení v Ottawě v pobočce Canada Bletchley Park – dešifrovací anglická organizace. Po válce přešla na ministerstvo zahraničí. Následně začala studovat žurnalistiku na Carltonské univerzitě. Napsala mnoho knih, také autobiografii Tomáše J. Bati, který ji o to požádal.

Filip von Oberländer (1875–1911)

Narodil se v Úpici, v továrnickém rodu. Měl dobrodružnou povahu. Stal se cestovatelem a uznávaným lovcem. Podnikal lovecké výpravy do celého světa a lovil divoká zvířata. Cenné trofeje a unikátní národopisné předměty pak věnoval hlavně muzeím v Čechách i Rakousku. Svými dary nezapomínal ani na školy. Za jeho dobročinnost ho císař František Josef I. povýšil 6. října 1910 do šlechtického stavu. Tragicky zahynul v jižním Súdánu 3. března 1911 rozdupán buvolem. Pochován je v rodinné hrobce v Úpici.

MUDr. Antonín Teuchmann

(1815–1890)

čestný občan města Úpice

Úpický lékař, starosta Úpice v letech 1850–1890; místopředseda okresního zastupitelstva; předseda místní školní rady a člen okresní školní rady v Trutnově. Účastnil se kulturního života v Úpici. V roce 1866 byl vyznamenán zlatým záslužným křížem za nasazení vlastního života při ošetřování vojáků zraněných v bojích prusko-rakouské války.

Eduard Pelhřimovský (1829–1889)

čestný občan města Úpice

Úpický farář a člen c. k. školní rady v Trutnově. Roku 1886 jmenován čestným děkanem. Papež Lev XIII. udělil Pelhřimovskému čestné římské kanovníctví při tamní kolegiální kapitole chrámu Panny Marie de la Cosmedin (vyznamenání je velice vzácné, v celé královéhradecké diecézi bylo jediné). Historický badatel. Je autorem Paměti města Úpice od děkana P. Eduarda Pelhřimovského rytíře z Greifenfelsu a monografie o hradu Vízmburku a o vesnici Havlovice.

Vilém Schreiber (1882–1964)

Narodil se ve Rtyni v Podkrkonoší. Od roku 1905 až do své smrti bydlel v Úpici. Stal se dlouholetým úpickým kronikářem, archivářem, správcem muzea a významným regionálním dějepiscem. Jeho písemné dílo dodnes vyvolává úžas a vzbuzuje veliký obdiv. Ať již to jsou mnohasvazkové Paměti města Úpice, Místopisy, Paměti obce Rtně, Sborník soudního okresu úpického 1929, Průvodce po Červeném Kostelci, Úpici a okolí 1923 a další. Jeho významným počinem bylo sepsání Pamětní knihy Spolku divadelních ochotníků v Úpici.

